

Beslut

**efter kvalitetsgranskning av Kvaliteten i
engelskspråkig undervisning när den ges i andra
ämnen än språk vid Nordic International School
Kalmar, Nordic International School AB**

Inledning

Skolinspektionen har med stöd av 26 kap. 19-20 § skollagen (2010:800) genomfört en tematisk kvalitetsgranskning på Nordic International School Kalmar avseende verksamhetens kvalitet inom engelskspråkig undervisning när den ges i andra ämnen än språk.

Genom beslut av Skolinspektionen den 11 december 2018 (dnr 310-2018:8859) har Kronoberg Skola AB rätt att bedriva utbildning för årskurs 4-9, samt att, genom beslut (dnr 64-2018:9139) anordna delar av undervisningen på engelska vid Nordic International School Kalmar i Kalmar kommun.

Syftet med denna kvalitetsgranskning är att granska om undervisningen ger eleverna möjlighet att utveckla såväl språk- som ämneskunskaper i aktuellt ämne på både svenska och engelska.

Skolinspektionen gör en samlad bedömning av kvaliteten i engelskspråkig undervisning som ges i andra ämnen än språk, utifrån de kvalitetskriterier som tagits fram för granskningen (se bilaga 1). Om Skolinspektionen bedömer att ett utvecklingsarbete behövs för att höja verksamhetens kvalitet inom något område anges ett utvecklingsområde. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs då också av huvudmannen. I bilaga 2 återfinns granskningens författningsstöd.

Skolinspektionen besökte Nordic International School Kalmar den 8-9 oktober 2024. Besöket genomfördes av utredarna Ulrika Kolben Waaranperä och Helena Forsberg. Nordic International School Kalmar som ligger i Kalmar kommun med Nordic International School AB som huvudman är en grundskola som bedriver verksamhet i årskurserna 4-9. Vid granskningstillfället finns det totalt 110 elever i årskurs 7-9 som får delar av sin undervisning på engelska i ämnena teknik, slöjd, musik och naturorienterande ämnen.

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- Tre lektionsobservationer
- En gruppintervju med elever
- En gruppintervju med lärare
- En intervju med rektor
- Dokument som begärts in från huvudmannen och skolan samt statistik som finns att tillgå om den aktuella skolenheten.

Begreppslista för detta beslut:

Målspråk: Begreppet "målspråk" används som en beteckning av det språk som eleverna är tänkta att lära sig. I den här granskningen är engelska målspråket.

Ämnesspråk: Ämnesspråket är starkt präglad av ett ämnesspecifika termer och begrepp och tematiska mönster (nätverk av mening). Exempel på ämnesspråk är exempelvis ordet *atmosfär* i stället för det vardagliga ordet *luft* eller *tempo* i stället för det vardagliga uttrycket *hur snabbt* man springer. Ämnesspråket har ofta specifika språkkaraktärer, sina egna språkliga strukturer, texttyper och sätt att kommunicera.

Modellering: Modellering innebär att läraren steg för steg till exempel förklarar hur man tänker och vilka strategier man använder när man utför en uppgift eller skriver en text.

Genrepdagagogik: En undervisningsmodell där elever ska tillägna sig ämneskunskaper samtidigt som de lär sig behärska det språkbruk som är karaktäristiskt för ämnet.

Scaffolding, stöttning: Handlar om att elever behöver stöd när man börjar ett nytt arbetsområde eller nytt arbetssätt. Likt en byggnadsställning finns stöttningen från början men monteras ner succesivt när kunskapsbygget står stabilt. Stöttningen är alltid tillfällig, så länge eleven behöver den och kan använda kunskaper och färdigheter självständigt. Den språkliga stöttningen har fokus på att eleverna får vara språkligt aktiva i många olika lärandesituationer. Stöttningen är planerad och innebär att läraren tänker på vad eleverna behöver stöd i vad gäller ord och begrepp och lyssnande, samtalande, läsande och skrivande. Utveckling sker genom upprepat och alltmer självständigt deltagande i målinriktade sociala aktiviteter där språk och interaktion spelar en avgörande roll.

Språkliga mål: De språkliga förmågorna som exempelvis; berätta, beskriva, förklara, resonera, diskutera och ämnesspecifika begrepp, sambandsord och fraser, grammatiska mönster, strategier för att lyssna och läsa med förståelse, kan utgöra mål för undervisningen.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens tjänsteanteckning från besöket för faktakontroll.

De samlade iakttagelserna från alla skolorna som har ingått i granskningen kommer att presenteras i en övergripande kvalitetsgranskningsrapport. Rapporten är planerad att publiceras under vårterminen 2025.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att framtagna kvalitetskriterier uppfylls vid Nordic International School Kalmar i följande utsträckning:

Rektorn arbetar i låg utsträckning för att undervisningen ska ge förutsättningar att utveckla både språk- och ämneskunskaper i såväl svenska som engelska.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del.

- Rektorn behöver möjliggöra för samverkan mellan de lärare som undervisar på engelska i andra ämnen än i språk. Rektorn behöver också fördjupa sin uppföljning och analys av denna undervisning för att kunna initiera insatser som möter organisationens behov.

Undervisningen ger eleverna i flera delar förutsättningar att utveckla både språk- och ämneskunskaper i såväl svenska som engelska men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del.

- Lärarna behöver, under ledning av rektorn, planera och genomföra ämnesundervisningen så att den omfattar metoder och strategier som låter eleverna öva mer på att läsa, skriva och tala på målspråket. I detta ingår att lärarna arbetar för ett klassrumsklimat där alla elever uppmuntras att vilja och våga producera och interagera på målspråket.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den **11 maj 2025** redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena och resultat av dessa åtgärder. Som stöd för redovisningen bör bifogad mall (bilaga 3) användas.

Redogörelsen skickas via e-post, till dokument.goteborg@skolinspektionen.se. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr 2024:634) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömningar

Nedan framgår vad som ligger till grund för Skolinspektionens bedömning inom respektive område.

I vilken utsträckning arbetar rektor för att undervisningen ska ge eleverna förutsättningar att utveckla språk- och ämneskunskaper i såväl svenska som engelska?

Området handlar om hur rektorn följer upp och analyserar den engelskspråkiga undervisningen i andra ämnen än språk för att försäkra sig om att den möter elevernas behov för att sedan styra insatser mot de behov som finns. Ytterligare handlar området också om att rektorn säkerställer att undervisningen utgår ifrån läroplanen samt aktuella kurser samt att rektorn ger tid och förutsättningar för samverkan mellan lärare för att planera och utveckla den språk- och ämnesintegrerade undervisningen. Samverkan kan också ske mellan skolor.

Uppföljning och insatser för att främja elevers utveckling av ämnes- och språkkunskaper

Granskningen visar att rektorn delvis följer upp den språk-och ämnesintegrerade undervisningen när den ges i andra ämnen än språk. Rektor följer upp elevernas kunskapsresultat men inte om undervisningen motsvarar elevernas behov och ger dem möjlighet att utveckla språk-och ämneskunskaper på såväl engelska som svenska. När det gäller undervisningens genomförande handlar rektorns uppföljning i första hand om att säkerställa att lärarna som har utländsk lärarutbildning är insatta i styrdokument och läroplan. Detta gör rektorn genom att löpande informera lärare om förändringar i styrdokumentet och genom att vid lektionsobservationer försöka skapa sig en bild av att lärarnas undervisning täcker in det centrala innehållet. Vid lektionsobservationer har rektorn visserligen sett att lärarna som undervisar på engelska använder sig av varierade arbetssätt och skapar goda relationer med eleverna. Även om rektorn har noterat att lärarnas svenskkunskaper varierar, bedömer rektorn att samtliga lärare kan förtydliga undervisningens innehåll på svenska om de märker att eleverna inte hänger med. Vidare berör rektorns lektionsobservationer inte med vilken kvalitet de lärare som undervisar på engelska i andra ämnen än språk arbetar språk- och ämnesutvecklande, bortsett från att rektorn känner till att lärare som undervisar i teoretiska

ämnen ibland använder ordlistor vilket dock inte förekommer i praktiskt-estetiska ämnen.

Vidare har rektorn inte implementerat några insatser ägnade att utveckla den undervisning som ges på engelska i andra ämnen än språk. De insatser som rektorn löpande beslutar om riktas i stället mot de elever som riskerar att inte nå kunskapsmålen och baseras på de regelbundna uppföljningsmöten kring hur det går för eleverna som rektorn deltar i. Eftersom elevernas kunskapsresultat i de ämnen som ges på engelska i andra ämnen än språk snarare är något högre än i flera av övriga ämnen, har rektorn, utifrån sin analys, inte sett någon anledning att vidta utvecklingsinsatser riktade mot den språk- och ämnesintegrerade undervisningen. Under innevarande termin har visserligen skolans samtliga lärare fått ta del av en föreläsning om hur lärarledd undervisning samtidigt kan öka elevernas delaktighet. Däremot har de lärare som undervisar i engelska i andra ämnen än språk inte erbjudits någon kompetensutveckling om språkutveckling och språkutvecklande arbetssätt. Vidare har inte heller de lärare som har ett annat modersmål fått något tydligt stöd för att förbättra sina svenskkunskaper i syfte att påbörja sin fortbildning för svensk lärarlegitimation.

Förutsättningar för planering och samverkan

Granskningen visar att rektorn ger lärarna tidsmässiga förutsättningar för att planera och förbereda en språk- och ämnesintegrerad undervisning men att rektorn inte styr innehållet i detta arbete och heller inte har skapat särskilda forum för det. Lärarna använder i stället den tid de har till planering och förberedelse utefter de behov de själva identifierar i sin undervisning. De för inte några gemensamma samtal kring hur de kan arbeta språk- och ämnesutvecklande i de ämnen där undervisningen ges på engelska. Skolan har en tydlig struktur för arbetslags- och personalmöten liksom träffar för systematisk uppföljning av hur eleverna ligger till kunskapsmässigt och för att lärarna ska kunna arbeta med sambedömning. Denna struktur möjliggör emellertid inte samverkan mellan de lärare som undervisar på engelska i andra ämnen än språk. Det framkommer att både rektorn och lärarna ser ett behov av att utveckla samarbetet mellan de lärare som undervisar på engelska framöver. Detta för att exempelvis kunna skapa tydligare gemensamma strukturer för undervisningen och därigenom underlätta för eleverna att ta till sig ämnesinnehållet.

Identifierat utvecklingsområde

För att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande:

- Rektorn behöver möjliggöra för samverkan mellan de lärare som undervisar på engelska i andra ämnen än i språk. Rektorn behöver också fördjupa sin uppföljning och analys av denna undervisning för att kunna initiera insatser som möter organisationens behov.

Motiveringen till utvecklingsområdet är att rektorn inte ger lärarna som undervisar på engelska i andra ämnen än språk tillräckliga förutsättningar att samverka för att planera undervisningens genomförande och utbyta erfarenheter i syfte att utveckla undervisningen. Vidare tar rektorns uppföljning och analys av undervisningen inte fasta på i vilken utsträckning lärarnas förutsättningar påverkar undervisningens genomförande och elevernas möjligheter att utveckla både språk- och ämneskunskaper, varför rektorn heller inte har gett lärarna något stöd i form av fortbildning eller kompetensutveckling.

Skolinspektionen rekommenderar att rektorn ser till att de lärare som undervisar i andra ämnen än språk ges förutsättningar för att samverka i syfte att utveckla den språk- och ämnesintegrerade undervisningen. Genom samverkan kan lärare dela goda exempel och skapa gemensamma strukturer för språk- och ämnesinläring i syfte att förstärka elevernas möjligheter att utveckla både ämnes- och språkkunskaper. Eftersom de lärare som undervisar i engelska i andra ämnen än språk på skolan är få, kan samverkan med fördel ske tillsammans med exempelvis de lärare som undervisar i engelska eller med lärare från huvudmannens andra skolor. Vidare rekommenderar Skolinspektionen att rektorn särskilt följer upp och analyserar den undervisning som sker på engelska i andra ämnen än språk för att ta reda på vilka insatser som kan utveckla undervisningen på ett träffsäkert sätt. Dessa insatser kan exempelvis rikta sig mot att stötta lärarna i att förstärka och dokumentera sina svenskkunskaper eller i att få fortbildning för svensk lärarlegitimation. De kan också handla om att erbjuda lärarna kompetensutveckling kring språkutveckling och språkutvecklande arbetssätt.

I vilken utsträckning ger undervisningen eleverna förutsättningar att utveckla både språk- och ämneskunskaper i såväl svenska som engelska?

Området handlar om hur lärarna planerar och genomför sin engelskspråkiga undervisning i syfte att ge eleverna förutsättningar att utveckla språk- och ämneskunskaper när den ges i andra ämnen än språk. Ytterligare handlar området om hur undervisningen är upplagd så att

eleverna får förutsättningar att utveckla ett adekvat ämnesspråk, både på svenska och engelska. Slutligen handlar området om hur lärarnas stöd till eleverna ges samt om undervisningen är anpassad till enskilda elevers behov.

Språk- och ämnesintegrerad undervisning (användning av målspråket i undervisningen)

Planering och genomförande av undervisning

Granskningen visar att undervisningen visserligen är varierad och innehåller flera autentiska utgångspunkter men att undervisningen inte på ett tydligt sätt planeras utifrån ett språk- och ämnesintegrerat perspektiv. I flera ämnen varierar lärarna undervisningen genom att växla mellan genomgångar och gemensamma diskussioner eller genom att låta eleverna arbeta enskilt eller i grupp. Lärarna arbetar också modellerande, både genom att visa eleverna exempel på hur den produkt de arbetar med kan se ut när den är färdig och genom att först visa eleverna hur en uppgift av den sort de arbetar med kan lösas. I undervisningen i vissa ämnen arbetar läraren också med autentiska exempel på ett sätt som knyter an till elevernas erfarenheter och låter dem reflektera. Lärare kopplar exempelvis den teoretiska genomgången av massa, volym och densitet till elevernas erfarenheter av att köpa frukt och grönsaker. Ett annat exempel är att läraren konkretiserar utvecklingen inom rymdteknik genom att visa ett filmklipp från en tidigare marslandning och ett "boarding pass" som ger en möjlighet att se på en liveinspelning av nästa försök att skicka en farkost till Mars. Läraren kopplar också den tekniska utvecklingen till bredare samhällsfrågor av politisk, etisk och moralisk karaktär. Detta sker genom att eleverna först får ta del av hur dessa frågor debatteras av experter och beslutsfattare och sedan själva ta ställning till olika frågor och påståenden som saknar givna svar. Emellertid planeras inte den undervisning som ges på engelska i andra ämnen än språk utifrån ett språkutvecklande perspektiv och eleverna erbjuds inte tillräckliga möjligheter att utveckla sina olika språkliga färdigheter. Visserligen översätter lärarna ord och begrepp och förklarar för eleverna vad de betyder genom att använda bilder eller praktiska exempel. Däremot använder sig lärarna i övrigt av få språkliga stöd, strukturer och modeller för att utveckla elevernas språkkunskaper. Undervisningen saknar också tydliga språkliga mål. Även om undervisningen erbjuder eleverna möjligheter att lyssna till engelska, bland annat genom att lärarna håller genomgångar och interagerar med eleverna på engelska, så omfattar den få moment som ger eleverna möjlighet att öva på att läsa, skriva och tala på målspråket.

Användning av elevernas språkliga resurser

Undervisningen ger eleverna möjlighet att uttrycka sina kunskaper på både engelska och svenska men elever med annat modersmål erbjuds få strategier för att dra nytta av detta språk. Eleverna får välja mellan svenska och engelska både när de arbetar i klassrummet och när de ska visa sina kunskaper i olika typer av uppgifter och prov. Flera av skolans elever har ett annat modersmål och det förekommer att studiehandledare kommer in och stöttar de eleverna också i ämnesundervisningen. Om två elever har samma modersmål kan de få använda det i smågruppsdiskussioner, vilket då oftast sker på elevernas eget initiativ. Lärarna använder sig av sina respektive modersmål i samtal med elever som har samma modersmål. Men i övrigt finns det inte några uttryckliga strategier för hur eleverna ska kunna dra nytta av sitt starkaste språk i undervisningen när detta varken är svenska eller engelska. Emellertid har det förekommit att elever på egen hand vid enstaka tillfällen har använt digitala översättningstjänster för att först kunna översätta något som har varit svårt att förstå till sitt modersmål.

Utveckling av den språk-och ämnesintegrerade undervisningen

Granskningen visar att lärarna visserligen efterfrågar elevernas synpunkter på den egna undervisningen men inte utifrån ett språk-och ämnesintegrerat perspektiv. Lärarna arbetar heller inte sinsemellan med kollegial återkoppling och reflektion kring den engelskspråkiga undervisningen. I slutet av terminen gör lärarna i flera ämnen utvärderingar tillsammans med eleverna där de till exempel frågar eleverna om vad i undervisningen som de kan förbättra. En lärare har också ett system för skriftlig feedback i sitt klassrum där eleverna kan dela med sig av sina synpunkter. Läraren tar upp vissa av dessa synpunkter i klassen och gör därefter förändringar i undervisningen. Till exempel har läraren inkluderat fler bilder i sina presentationer på önskemål från eleverna. I andra ämnen fokuserar de snabbutvärderingar lärarna gör tillsammans med eleverna framför allt på elevernas lärande, självreflektion och progression snarare än på lärarens undervisning. Ingen av dessa utvärderingar innehåller emellertid några uttryckliga frågor om hur språket används i undervisningen.

Lärarstöd och individanpassning av undervisningen

Granskningen visar att lärarna anpassar undervisningen till elevernas aktuella förmågor men att detta främst sker utifrån ett ämnesperspektiv och inte utifrån elevernas språkliga lärande och utveckling. Lärarna har god kännedom om elevernas individuella behov och anpassar undervisningen därefter. Till exempel utformar lärarna sina genomgångar med hjälp av bildstöd, multimodala resurser och andra konkreta exempel för att alla

elever ska förstå. Elevernas språkkunskaper varierar ofta stort inom grupperna och lärarna anpassar sitt stöd efter den nivå som eleverna befinner sig på genom att förklara på svenska eller med lättare engelska ord. Elever som ännu inte är tillräckligt duktiga på engelska kan också få arbeta med uppgifter på svenska utifrån ett svenskspråkigt material. I övrigt anpassar läraren framför allt undervisningen efter elevernas ämneskunskaper och inte för att stödja elevernas språkutveckling. Till exempel får de elever ligga långt fram i sin kunskapsutveckling i första hand extra uppgifter ägnade att befästa och fördjupa ämneskunskaper och inte att också utmana dem språkligt.

Tillåtande klassrumsklimat

Lärarna arbetar på flera sätt för att bygga goda relationer för att främja klassrumsklimatet, men eleverna uppmuntras inte alltid till att vilja och våga interagera muntligt på målspråket. Lärarna arbetar aktivt med att bygga goda relationer med eleverna genom att visa engagemang både för eleverna och ämnet. Eleverna säger att de trivs med undervisningen och med sina lärare. Undervisningen innehåller också interaktiva moment som uppmuntrar elevernas aktiva deltagande. Detta sker både genom att läraren ber eleverna att ta ställning till olika påståenden, ställer frågor till dem om ämnesinnehållet eller genom att läraren uppmuntrar och berömmar elevernas prestationer. Emellertid omfattar undervisningen få strategier för att uppmuntra också de elever som ogärna pratar inför klassen till att delta muntligt på målspråket. I flera elevgrupper finns också en tydlig könsuppdelning, men lärarna använder sig inte av strategier vid klassrumsplaceringar eller taltidsfördelning för att komma till rätta med detta.

Utveckling av ämnesspråket

Förutsättningar för att utveckla ämnesspråk

Granskningen visar att det varierar mellan lärare och ämnen i vilken utsträckning undervisningen utvecklar elevernas ämnesspråk. Lärarna uppmärksammar visserligen ämnets specifika karaktär i undervisningen genom att till exempel visa eleverna vad ett visst begrepp innebär, förklara hur något beskrivs inom ämnet eller genom att översätta ämnesspecifika ord. I några ämnen förekommer det att läraren använder sig av metoder så som *scaffolding* och genrep pedagogik för att visa eleverna exempel på ämnesspecifika texter och hur de kan byggas upp. I delar av undervisningen förekommer också moment som låter eleverna problematisera ämnesspecifika begrepp, till exempel genom att läraren frågar eleverna hur de skulle uppleva ett visst fysikaliskt förhållande om de utsattes för det. I de

teoretiska ämnena arbetar läraren ibland med begreppslistor och ger eleverna en färdig struktur som de kan använda när de gör anteckningar. Strukturen innefattar bland annat att eleverna ska anteckna de ord de inte förstår på engelska för att sedan översätta dem till svenska och vara uppmärksamma på var de nämns i läroboken för att därefter kunna ge exempel på hur de sätts i ett sammanhang. I de praktiskt-estetiska ämnena förekommer det att fokus riktas mot elevernas kreativa skapande på ett sätt som gör att målspråket i första hand blir ett sätt för eleverna att förstå hur de ska göra snarare än en färdighet att gradvis utveckla.

Koppling till styrdokument och användande av undervisningsmaterial

Slutligen visar granskningen att undervisningen har en tydlig koppling till läroplan och kursplaner och att lärarna använder undervisningsmaterialet på ett genomtänkt sätt. Lärarna presenterar lektionsmålet i början på varje lektion och lektionsplaneringarna finns tillgängliga för eleverna på den digitala lärplattformen på både svenska och engelska. Det är tydligt för eleverna vad de ska lära sig och vad som krävs för ett visst betyg. Lärarna planerar undervisningen i alla ämnen utifrån svenska läromedel, men använder annat kompletterande material som ofta är på engelska och som anpassas till den aktuella elevgruppen. Till exempel kan lärarna visa filmklipp på engelska antingen med eller utan svenska undertexter. I vissa grupper använder lärarna på elevernas uppmaning mer bilder under sina genomgångar och i vissa ämnen får eleverna ta del av exempel på hur experter uttrycker sig inom fältet.

Identifierat utvecklingsområde

För att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande:

- Lärarna behöver, under ledning av rektorn, planera och genomföra ämnesundervisningen så att den omfattar metoder och strategier som låter eleverna öva mer på att läsa, skriva och tala på målspråket. I detta ingår att lärarna arbetar för ett klassrumsklimat där alla elever uppmuntras att vilja och våga producera och interagera på målspråket.

Motiveringen till utvecklingsområdet är att eleverna i den engelskspråkiga ämnesundervisningen inte i tillräcklig omfattning erbjuds möjlighet att utveckla sina förmågor att läsa, skriva och tala på målspråket. Även om lärarna i flera ämnen erbjuder eleverna möjlighet att lyssna till engelska, både genom lärarens genomgångar och instruktioner och genom filmklipp och ljudinspelningar, får eleverna mer sällan möjlighet att läsa och skriva

på målspråket. Vidare innehåller undervisningen i flera ämnen interaktiva moment och övningar som bjuder in elevernas aktiva deltagande. Undervisningen omfattar dock inte i tillräcklig grad metoder och strategier för att se till att alla elever får komma till tals vid muntliga moment eller för att motverka talängslan hos vissa elever. Vidare utmanar undervisningen inte de strukturella skillnader som finns i elevgrupperna, till exempel mellan pojkar och flickor. Sammantaget riskerar detta leda till att eleverna inte får möjlighet att fullt ut utveckla sina kunskaper i målspråket.

Skolinspektionen rekommenderar att lärarna under rektorns ledning utvecklar sitt språkutvecklande arbetssätt för att både skapa möjligheter för eleverna att öva på att läsa längre texter på målspråket och för att uppmuntra eleverna att i tal och skrift producera och interagera på målspråket. I sammanhanget vill Skolinspektionen betona vikten av att en viktig grund för språkutveckling är att eleverna får möjlighet att öva på sina samtliga språkliga förmågor. För skolans del innebär detta att eleverna behöver erbjudas fler möjligheter att öva på att läsa och skriva på målspråket i den ämnesundervisning som ges på engelska. Lärarna behöver även skapa ett klassrumsklimat där alla elever vill och vågar komma till tals. Ett sådant klimat bygger på att lärarna arbetar aktivt för att motverka de strukturella skillnaderna i elevgrupperna, exempelvis mellan pojkar och flickor, som gör att vissa elever har lättare att ta plats medan andra elever blir mer passiva. I detta arbete kan lärarna med fördel använda sig av strategier och modeller så som genomtänkta klassrumsplaceringar, tekniker för att fördela taltiden jämnt mellan elever och grupper, och stödstrukturer för muntlig interaktion, exempelvis dialogmallar.

På Skolinspektionens vägnar,

X

Maria Lodmark

Maria Lodmark

Beslutsfattare

Signerat av: Maria Lodmark

X Ulrika Kolben Waaranperä

Ulrika Kolben Waaranperä

Föredragande

Signerat av: Ulrika Kolben Waaranperä

I ärendet har även utredare Helena Forsberg deltagit.

Bilagor

Bilaga 1: Underlag för bedömning tematisk kvalitetsgranskning

Granskningen syfte

Syftet är att granska om undervisningen ger eleverna möjlighet att utveckla såväl språk- som ämneskunskaper i aktuellt ämne på både svenska och engelska.

Bedömningen görs i förhållande till de kvalitetskriterier Skolinspektionen satt upp i granskningen inom det granskade området, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Inom granskat område bedöms om skolan/verksamheten uppfyller framtagna kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar men utvecklingsområden finns eller i låg utsträckning.

Granskningens frågeställningar

För att uppfylla granskningens syfte ska följande frågeställningar besvaras:

1. I vilken utsträckning ger undervisningen eleverna förutsättningar att utveckla både språk- och ämneskunskaper i såväl svenska som engelska?
2. I vilken utsträckning arbetar rektor för att undervisningen ska ge eleverna förutsättningar att utveckla språk- och ämneskunskaper i såväl svenska som engelska?

Kvalitetskriterier

Språk- och ämnesintegrerad undervisning

Kvalitetskriteriet handlar om hur lärarna planerar och genomför undervisningen utifrån ett språk- och ämnesintegrerat arbetssätt. I undervisningen finns flera språk- och ämnesintegrerade aktiviteter där eleverna också kan ges möjlighet att använda sina starkaste språk som en resurs. Lärarna reflekterar över sin undervisning där lärarna är lyhörda för elevers och kollegors feedback.

Utveckling av ämnesspråket

Kvalitetskriteriet handlar om att elever behöver ges utrymme att utveckla och arbeta med att kommunicera på målspråket, trots att de inte kan det fullt ut eller har ett begränsat ordförråd. Läromedel och annat

undervisningsmaterial utgår ifrån våra styrdokument och är anpassade till eleverna.

Lärarstöd och individanpassning av undervisningen

Kvalitetskriteriet handlar om dels om hur lärarna stöttar eleverna för att främja deras utveckling av såväl språk som ämneskunskaper. Lärarna ger eleverna stöd både på grupp- och individnivå samt anpassar undervisningen efter enskilda behov och förutsättningar. Eleverna har möjlighet att använda sitt starkaste språk om målspråket inte räcker till. Lärarna arbetar för ett tillåtande klimat i klassrummet där eleverna vågar att pröva.

Förutsättningar för planering och samverkan

Kvalitetskriteriet handlar om hur rektorn skapar goda förutsättningar för lärarna att kunna planera och samverka kring den språk – och ämnesintegrerade undervisningen både inom skolan och mellan skolor.

Uppföljning och insatser för att främja eleverna utveckling av ämnes-och språkkunskaper

Kvalitetskriteriet handlar om hur rektorn följer upp och analyserar den engelskspråkiga undervisningen i andra ämnen än språk för att försäkra sig om att den möter elevernas behov för att sedan styra insatser mot de behov som finns. Kvalitetskriteriet handlar också om att rektorn säkerställer att undervisningen utgår ifrån den svenska läroplanen samt aktuella kurser.

Bilaga 2: Författningsstöd

Statens skolinspektion får efter ansökan, enligt **skolförordningen** (2011:185), besluta att en huvudman får anordna delar av undervisningen på engelska för andra elever än sådana som vistas i Sverige under en begränsad tid, om

1. undervisningens innehåll och utformning säkerställer att eleverna får tillräckliga kunskaper i svenska för att uppfylla betygskriterierna i samtliga ämnen,
2. de lärare som undervisar på engelska uppfyller kraven enligt 2 kap. 13 § eller 17 § första stycket 1 skollagen (2010:800), och
3. utbildningen håller god kvalitet (9 kap. 18 § skolförordningen). Under den sammanlagda tid som en elev får engelskspråkig undervisning enligt 18 § får högst hälften av undervisningen ges på engelska (9 kap 19 § skolförordningen).

I **skollagen** anges att utbildningen ska vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet (1 kap. 5 § skollagen). Utbildningen inom skolväsendet ska vidare vara likvärdig (1 kap. 9 § skollagen). Alla barn och elever i samtliga skolformer ska ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål (3 kap. 2 § första stycket skollagen). Som utgångspunkt får endast den som har legitimation som lärare eller förskollärare och är behörig för viss undervisning bedriva undervisningen (2 kap. 13 § första stycket skollagen). Utan att uppfylla kraven i 13 § får lärare dock bedriva annan undervisning på ett visst främmande språk än språkundervisning om de har en utländsk lärarutbildning som motsvarar en svensk lärarexamen och kompetens att undervisa på det främmande språket (2 kap. 17 § första stycket 1 skollagen). Den som ska bedriva undervisning som avses i 17 § får även anställas som lärare i skolväsendet utan tidsbegränsning (2 kap. 20 § fjärde stycket skollagen). I **förfaranden** anges att det är huvudmannen som avgör om en lärare uppfyller kraven enligt 17 § skollagen (prop. 2010/11:20 s 40). I förfaranden anges vidare att det är av största vikt att lärare i svenska skolor, även om skolorna har en språklig inriktning, lär sig det svenska språket så snart som möjligt eftersom detta är nödvändigt dels för att läraren ska kunna tillskansa sig den kunskap som behövs om de styrdokument som gäller för det svenska skolväsendet, dels för att läraren fullt ut ska kunna stödja eleverna i deras lärande (prop. 2009/10:165 s. 267).

Enligt **språklagen** [2009:600] har det allmänna ett särskilt ansvar för att svenskan används och utvecklas (6 § språklagen). I **läroplanen** anges att språk, lärande och identitetsutveckling är nära förknippade. Genom rika

möjligheter att samtala, läsa och skriva ska varje elev få utveckla sina möjligheter att kommunicera och därmed få tilltro till sin språkliga förmåga (Lgr 22 Skolans uppdrag).

Av **skollagen** följer att det pedagogiska arbetet vid en skolenhet ska ledas och samordnas av en rektor (2 kap. 9 § första stycket skollagen). Enligt **läroplanen** har rektorn ett särskilt ansvar bland annat för att personalen får den kompetensutveckling som krävs för att de professionellt ska kunna utföra sina uppgifter och kontinuerligt ges möjligheter att dela med sig av sin kunskap och att lära av varandra för att utveckla utbildningen (Lgr 22 2.8 Rektorns ansvar).

En lärare har enligt **skollagen** ansvar för den undervisning som han eller hon bedriver (2 kap. 15 § skollagen). Läraren ska organisera och genomföra arbetet så att eleven bland annat utvecklas efter sina förutsättningar, stimuleras att använda och utveckla hela sin förmåga samt får stöd i sin språk- och kommunikationsutveckling (Lgr 22 2.2 Kunskaper).